

УДК 655.535.28(73)



Ірина Погореловська,
завідувач відділу Міжнародної системи
стандартної нумерації книг (ISBN)
Книжкової палати України

Щорічні Збори з питань ISBN та ISMN у США

11—12 вересня 2013 року в Нью-Йорку відбулися щорічні загальні збори з питань ISBN, організовані Міжнародним агентством ISBN за підтримки компанії R. R. Bowker LLC, що виконує функції національного агентства ISBN США, а з 13 по 15 вересня у Вашингтоні пройшли щорічні загальні збори з питань ISMN, організовані Міжнародним агентством ISMN за підтримки Бібліотеки Конгресу.

У роботі Зборів з питань ISBN цього року взяли участь представники національних агентств ISBN з Австрії, Афганістану, Болівії, Бразилії, Держави Брунея-Даруссалама, Великої Британії, В'єтнаму, Гаїті, Гватемали, Домініканської Республіки, Еквадору, Естонії, Республіки Ель-Сальвадор, Іспанії, Італії, Казахстану, Канади, Карибської спільноти, Китаю, Південної Кореїської Республіки, Коста-Ріки, Куби, Мексики, Молдови, Монголії, Намібії, Непалу, Нідерландів, Нідерландських Антильських островів, Федеративної Республіки Німеччина, Норвегії, Пакистану, Панами, Перу, Польщі, Російської Федерації, Словенії, Сполучених Штатів Америки, Тайваню, Тунісу, Узбекистану, України, Фінляндії, Японії, Швеції, Швейцарії, Чеської Республіки, представники Регіонального центру із розвитку книжкової справи в Латинській Америці та Карибському басейні (CERLALC), Міжнародного агентства ISBN (Велика Британія), Міжнародного агентства ISMN, Міжнародного агентства ISRC (Велика Британія), компанії EDItEUR (Велика Британія), Book Industry Study Group (BISG, США), BookNet Canada (Канада).

Як і в минулому році, організаторами Зборів у перший же день було приділено увагу перегляду Міжнародною Організацією зі Стандартизації (ISO) та Міжнародним агентством ISBN у поточному році ISO 2108:2005 "Information and documentation. International Standard Book Number" та його випуску у новій редакції. Міжнародне агентство ISBN, реагуючи на виклики часу, в 2012 році вже випустило у світ оновлений посібник для користувачів системи ISBN — на заміну редакції 2005 року. Як відомо, Міжнародний стандарт ISO 2108 упроваджено більше ніж у 200 країнах світу, а кількість національних агентств ISBN сягає 151. Можливість стати учасниками системи ISBN наразі розглядають такі країни, як Ірак, Мозамбик, Руанда та Йемен.

У своїй доповіді Стелла Гріффітс, виконавчий директор Міжнародного агентства ISBN, учергове наголосила на надзвичайно важливій ролі, що її виконує Міжнародна система ISBN в об'єднанні світового книжкового співтовариства, яке нині функціонує в паралельних середовищах — паперовому та електронному, а також окреслила низку робочих питань, що потребують вивчення та вирішення, зокрема йшлося про вимоги щодо подання видавцями до національних агентств повнішої, а головне, достовірнішої інформації про їхні вже випущені та майбутні видання, а також про

вчасне звітування національними агентствами та забезпечення інформаційного наповнення Щорічного Міжнародного довідника ідентифікаторів видавців у системі ISBN (PID), а також — найближчі перспективи її подальшого розвитку.

У перший день роботи Зборів з доповідями також виступили представники компанії R.R. Bowker LLC, BISG, BookNet Canada, що спеціалізуються на забезпеченні книжкової індустрії провідних країн світу, а також Організації національних інформаційних стандартів (NISO, США). Про загальний стан справ у царині системи ISMN йшлося у доповіді Хартмута Валравенса, директора Міжнародного агентства ISMN.

Другого дня на Зборах виступив представник Регіонального центру із розвитку книжкової справи в Латинській Америці та Карибському басейні (CERLALC), а також було заслухано робочі звіти представників національних агентств Скандинавських країн (Данія, Ісландія, Норвегія, Фінляндія, Швеція) та країн Балтії (Естонія, Латвія, Литва), Балканської групи (Болгарія, Боснія та Герцеговина, Македонія, Хорватія, Чорногорія, Сербія, Словенія та ін.), а також представника Argow plus щодо інформаційного забезпечення книжкової галузі й компанії EDItEUR (Велика Британія) — міжнародної групи, що здійснює розроблення, впровадження та управління системою міжнародних стандартів електронної комерції в книжковому середовищі та секторі серіальних видань (періодичних, продовжуваних і серійних), зокрема ONIX, міжнародного формату електронного обміну даними уніфікованою інформацією про видавничу продукцію задля забезпечення потреб книжкової торгівлі. Провідні країни світу вже використовують цей формат, що в зручний спосіб дає змогу суміщати як бібліографічну, так і комерційну інформацію щодо видання, і наразі йдеться вже про впровадження у практику нової версії ONIX 3.0. Цього разу на Зборах йшлося й про Міжнародний стандартний код текстового видання (ISTC), який уможливило однозначне ідентифікування не тільки електронних текстових творів, а й їхніх окремих частин (розділи, параграфи) і відповідне оптимізування процесу пошуку цих творів у цифровому середовищі та управління потоком текстового контенту, спрощення управління авторськими правами та колекціями, здійснення аналізу продажів, а також обмін інформацією між усіма учасниками міжнародного книжкового простору. Завдяки ISTC можна встановити правовласника і зону легітимної дії його майнових прав. Реєстрантами системи ISTC можуть бути не тільки видавці, а й автори, літературні агенти, бібліотеки, агрегатори (електронні торговельні платформи). Склад, структуру та семантику ISTC визначає ISO 21047: 2009: Information and Documentation – International Standard Text Code. Учасників Зборів було поінформовано й про порядок засто-

сування Міжнародного стандартного номера імені (ISNI), що дає змогу однозначно ідентифікувати відомих особистостей різних сфер діяльності в усьому світі, склад, структуру та семантику якого регламентує міжнародний стандарт ISO 27729:2012 "Information and Documentation. International Standard Name Identifier".

Увечері організаторами Зборів для всіх учасників було проведено оглядову екскурсію по Манхеттену, й присутні мали можливість відвідати головну будівлю Нью-Йоркської публічної бібліотеки, яку оголошено національним історичним пам'ятником США. Сьогодні вона є місцем проведення важливих та цікавих заходів, центром подій у культурному житті міста й одним із улюблених місць інтелектуальної молоді всього світу. Учасники зборів відвідали й бібліотеку Моргана, що славиться колекцією інкунабул, манускриптів, нотних видань (зокрема власноруч написаною В. А. Моцартом партитурою концерту), клинописних таблиць, вони змогли на власні очі побачити знамениту біблію Гутенберга 1455 року.

Побували учасники Зборів у музичному департаменті бібліотеки Конгресу у Вашингтоні, що відтепер виконує функції національного агентства ISMN. До слова, його фонд нараховує 22 млн одиниць зберігання, серед яких не тільки нотні видання, а й композиторські манускрипти, листівки, постери та інша продукція, що безпосередньо стосується світу музики.

Цього року в Зборах взяли участь представники національних агентств ISMN з Великої Британії, Естонії, Казахстану, Канади, Молдови, Федеративної Республіки Німеччина, Норвегії, Російської Федерації, Словенії, України, Чеської Республіки, а також представники Міжнародного агентства ISBN, Міжнародного агентства ISRC та співробітники музичного департаменту Бібліотеки Конгресу.

У вступній доповіді директор Міжнародного агентства ISMN озвучив результати роботи загальних щорічних зборів, які відбулися у 2012 році в Кишиневі (Молдова) й здобули високу оцінку всіх учасників щодо рівня їхньої організації, висвітлив поточні робочі питання, зокрема щодо вчасного надходження від національних агентств ISMN щорічних звітів та інформаційного наповнення Щорічного Міжнародного довідника ідентифікаторів видавців у системі

ISMN (PIID). Доповідач також підкреслив, що головним здобутком поточного року вважає вступ до ISMN-спільноти такого потужного учасника, як США, оскільки цьому передував довготривалий процес перемовин. Наразі учасниками системи ISMN є 59 країн світу. З 2013 року членство здобула Ісландія. Зацікавленість щодо участі в системі ISMN нині демонструють такі країни як Камбоджа, Ефіопія, Монголія, М'янма, Нігерія та В'єтнам. Уже закінчено підготовчу роботу щодо імплементації означеної системи в Китаї. Упродовж поточного року Міжнародне агентство ISMN було представлено на конференціях директорів національних бібліотек (CDNL), Міжнародної асоціації музичних бібліотек (IAML), а також засіданні ISO TC 46, Франкфуртському книжковому та музичному ярмарках. У своєму виступі представники Казахстану окреслили проблеми, які їм довелося вирішувати на державному рівні на шляху легітимізації національного агентства ISMN та впровадження однойменної системи на території Казахстану, а також повідомили, що в липні все ж таки було прийнято національний стандарт щодо ISMN. Темою виступу представника з ФРН стало управління потоками електронних нотних видань у цифровому середовищі на сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства, що знайшло практичне відображення у проєкті NNND, запровадженого для сектору нотних видань, який функціонує в межах книжкового ареалу. Успішне завершення цього проєкту — найближчим часом, ознаменувє собою прийняття для видавничого світу нової концепції щодо дистрибуції електронних нотних видань у мережі Інтернет.

Зацікавили учасників Зборів і доповідь представника Міжнародного агентства ISCR, яка ґрунтувалась на необхідності перегляду міжнародного стандарту — ISO 3901:2001 "Information and documentation. International Standard Recording Code", що визначає склад, структуру та семантику Міжнародного стандартного коду запису — ISCR, покладеного в основу Міжнародної системи ідентифікації фонограм та музичних відеозаписів й окремі аспекти її функціонування.

Збори завершилися оглядовими екскурсіями Бібліотеки Конгресу та визначних місць американської столиці.

Надійшла в редакцію 13 грудня 2013 року